

Vrijheid vereist moed

Pesach heet ook *zeman cheroetenoe*, de tijd van onze vrijheid. Maar willen wij wel vrij zijn? De midrasj zegt dat vier vijfde van het volk weigerde Mitsrajim (Egypte) te verlaten en stierf tijdens de plaag van de duisternis. Deze Israëlieten durfden het riskante avontuur van bevrijding niet aan. Maar ook de mensen die Mitsrajim verlieten vroegen zich regelmatig af waar ze aan begonnen waren en verlangden terug naar de vleespotten van Egypte, naar de tijd van de slavernij, toen je nog wist waar je aan toe was. Vier vijfde van het volk koos de zekerheid van ellende, niet de onzekerheid van vrijheid. De rest was op zijn best aan het twijfelen. We waren wel weg uit Mitsrajim, maar Mitsrajim was nog lang niet uit ons verdwenen. Fysiek werden we vrij, geestelijk nog niet.

Geestelijke onvrijheid creëren we zelf. Rav Kook vraagt zich af wanneer we werkelijk vrij zijn. Hij antwoordt: als we werkelijk trouw zijn aan ons innerlijke zelf, aan de waarheid van het goddelijke beeld waarnaar wij geschapen

zijn. Dan kunnen we een vervuld leven leiden, gericht op de bestemming van onze ziel. Iemand met een slaafse geest daarentegen, zegt Kook, zal nooit vervulling ervaren. Zijn geluk zal altijd afhangen van de goedkeuring van anderen die over hem heersen, of dit nu feitelijk zo is of alleen in zijn verbeelding. Als

Is deze avond eigenlijk wel zo anders dan andere avonden?

je klaagt over onderdrukking, maar geen initiatief neemt om je situatie te veranderen, leef je in slavernij. Vrijheid vereist grote moed. De moed om verantwoordelijkheid te nemen voor je situatie, de moed om je eigen weg te gaan, de moed van Avraham die zijn geboortegrond en zijn familie verliet, de moed van Mosjee om de farao te benaderen, de moed van Nachsjon die als eerste de

Rietzee instapte. Het allerbelangrijkste, zegt rabbi Nachman, is niet bang te zijn.

Van fysieke onvrijheid is er veel te veel in onze wereld: dictaturen, vrouwenhandel, slechte arbeidsomstandigheden, vervolging en gesloten grenzen houden velen gevangen in een situatie waarin ze niet willen zijn. Ieder jaar met Pesach moeten we ons herinneren dat we zelf slaven waren in Egypte, en ons dus niet mogen afsluiten voor de ellende van anderen. Laat ieder die honger heeft binnenkomen en eten, zingen we tijdens onze seder. Maar we zouden ons kapot schrikken als alle hongerigen echt kwamen. Is deze avond eigenlijk wel zo anders dan andere avonden?

Daarom moeten we ieder jaar opnieuw het feest van onze vrijheid vieren. Om moed te verzamelen voor een nieuw jaar van vrijheid. Om ons de slavernij te herinneren opdat wij meevoelen met hen die in onvrijheid leven. Om ook dit jaar weer verantwoordelijkheid te nemen voor onszelf en onze wereld.

Een koosjere Pesach! ■